

Hódi Sándor*

Az egészséges kritikai attitűd keményen bírál, de ugyanakkor őszintén elismer

Köszönőbeszéd az Aracs-díj átvételekor

Kedves ünneplők, tisztelt megjelentek! Az ember ilyen alkalmakkor megfelelő gondolatokat keres a fejében, és jut is eszébe sok szebbnél szebb, de azért mégis válogatni kell belőlük. Nekem most, e pillanatban a díj átvétele után Goethe szavai jutnak eszembe, aki azt mondta: az embert életszervezésében, különösen, ha a tenni akarás, a lázas tenni akarás fűti, két veszély fenyegeti. Az egyik, ha túl sokat képzel magáról, elszaladnak vele a lovak, a másik ugyanilyen súlyos veszély, ha alábecsüli magát, hiányzik az önbecsülés a cselekvéshez. Én mint pszichológus az elmúlt 30 év alatt sok-sok emberi életet próbáltam korrigálni, és tanúsíthatom, hogy mind a kettő nagy kockázati tényező. Hogy lehet ezeket a buktatókat kikerülni? Úgy, hogy nem nélkülözhetjük a közösség visszajelzését, barátaink elismerő szavait és ellenfeleink bírálatait. Enélkül vagy az egyik, vagy a másik irányban eltévedünk. A díj, amit most átvettem, egy megerősítő visszajelzés. Hálas vagyok érte, és köszönöm. Azonban az is eszembe jutott, hogy olyan világban élünk, amikor bár mindannyian szomjazzuk az elismerést, a visszajelzést, a helyzetértékelést, szükségünk van mások véleményére, gondolataira, nagyon óvatossá, kritikusnak kell lennünk, mert a média egyfelől olyan sötét képet fest a világról, olyan reménytelen jövőt vetít elénk, néha olyan gazembernek ír le bennünket, ami elveszi életerőnket, hitünket. Talán ez is a cél. Nos, ettől a sötét képtől, ezektől a rossz gondolatoktól, ezektől a béklyóktól meg kell szabadulnunk. Igen ám, de másfelől szintén a médiában dúl a hamis illúziókeltés. Egyre-másra hallhatjuk, olvashatjuk rangos összejöveteleken, politikusok nyilatkozataiban, hogy dübörög az ipar, fejlődünk, rohanunk a felzárkózás útján, végre

elértük a nemzetek megbékélését stb., stb., demokráciában élünk, most már azután szava sem lehet senkinek. Kérem szépen, ez talán még nagyobb rossz, mint az előző, mert hamis illúziókkal eltakarja előlünk azt, hogy hol a szakadék, hol a víz, hol s mit kell megkerülnünk, hol az út, amerre mennünk kellene. Ködbe vezet bennünket. Ma, 20 év után sokfelé készítették számvetést, vizsdatekintést, hogy mire mentünk, mire ment a térség, mire ment a mi nemzetünk, mire mentek más népek. Hol tartunk valamennyien? Nem úgy sikerült semmi, ahogyan terveztük, talán nem is tervezett senki? Erről itt és most nem beszélnek hosszan, írások jelennek meg, elemzések, erről még sokat kell tanácskozásokon beszélnünk. Vajmi kevés számú az a műhely, amelynek képviselői, hordozói nem adták fel azt az egészséges kritikai attitűdöt, amely ha kell, bírál kíméletlenül, keményen, nem hagyva befolyásolni magát, ha kell, bátran, őszintén, szívből dicsér, elismer. Há-

(Torontáltószeg, 1943. október 31. –
Budapest, 2024. december 27.)

lás vagyok, és sok sikert kívánok a szervezetnek is, és a folyóiratának is. Köszönöm, hogy meghallgattak!

(Dr. Hódi Sándor 2009. augusztus 28-án vette át Szabadkán a régi városháza dísztermében az Aracs-díjat.)

„Sajnos a kisebbségi sors és a kommunista idők folyományaként a délvidéki magyar értelmiség lelkében mély sérüléseket szenvedett, ami meggátolja az erkölcsös magatartást, a tudatos nemzetvállalást, a nemzetért való bátor kiállást, a közösség érdekeiért való összefogást. [...] Szíve joga mindenkinek az általa észlelt közösségi bajokat, hiányosságokat szóvá tenni. Más kérdés, hogy a nemzeti felelősségre hivatkozva, annak számonkérésével mennyire lehet valamely közösség cselekvésre ösztönző erőforrásait növelni, gyarapítani. Mennyire lehet az értelmiség fokozottabb szerepvállalásával a közösség bomlási folyamatait ellensúlyozni, a valós nemzeti élet hiányát pótolni? Annak, aki ma nemzetmentésre buzdítja honfitársait, tudnia kell, hogy a nemzeti érzés sokat veszített korábbi jelentőségéből – a társadalom többsége számára elvesztette mozgósító erejét. Ma a szavazatok világát éljük. Egy ember, egy szavazat. A hatalom (a legitimitás) alapja a többség, nem a tudás, az érety, az ész, a közösségi érzés vagy más effélék. [...] Nálunk is, mint a világon másfelé, a fogyasztói mentalitás válik az egyetlen vagy legfontosabb cselekvésre ösztönző magatartásformává. A korábbi »ordas eszmék«, amelyek lejáraták a közösségi

élet kereteit (köztük a nemzeti együvé tartozás érzését), elhalványulnak az új, térhódító divatos eszmék mellett, gondoljunk csak a globalizált banditizmus új keletű gattetteire, a kamatrabzolgaságra és egyebekre. Sajnos a »társadalmi összefogás« hívó szavára sem figyel már senki. [...] Tudjuk mindnyájan, hogy a nagy rendszer-váltás – politikai színjáték – nem várt fordulatot eredményezett, a vágyott szép új világ helyett a romlás és meghasonlás felgyorsulásához vezetett. A ránk erőszakolt kollektívák időszakát az öncélúság és parttalan individualizmus váltja fel, a züllés és züllesztés nyomul a nemzeti érzés és elkötelezettség – közös lelki alapunk – helyére. [...] A régi idők nagy lovagjai, akik ma még az összetartó nemzeti élet hiányán bánkódnak/bánkódunk, és a mostoha körülmények ellenére a nemzet felemelkedésén és megújulásán fáradoznak/fáradozunk, lassan mind Don Quijote sorsára jutunk. [...] A magyarság hányatott sorsa ellenére is sok mindent képes lett volna kiverítékezni magából. Ehhez csak bátorság kellett volna, konok hajthatatlanság, a nemzeti elkötelezettség melletti kiállás.”

Részletek a *Merjünk magyarok lenni – Tisztelegés Gubás Jenő előtt közelgő 75. születésnapja alkalmából, avagy néhány gondolat dolgaink állásáról* című írásból (Magyar Szó, 2012. november 12.)

* Dr. Hódi Sándor közéletünkről vallott gondolatainak felidézésével emlékezünk a 81 éves korában elhunyt pszichológusra, íróra, közéleti emberre.

Diagonál 2.